

elte | ppk

**Eötvös Loránd Tudományegyetem
Pedagógiai és Pszichológiai Kar
Neveléstudományi Intézet**

Az iskolai lemorzsolódás szervezeti szintű összefüggései

**Fehérvári Anikó, Magyar Éva, Paksi Borbála,
Szabó Lilla, Széll Krisztián**

**ELTE PPK Kutatócsoportok fóruma
2020. február 6.**

elte | ppk

Eötvös Loránd Tudományegyetem
Pedagógiai és Pszichológiai Kar
Neveléstudományi Intézet

Támogató: EFOP 3.1.2. - A pedagógusok módszertani felkészítése
a végzettség nélküli iskolaelhagyás megelőzése érdekében

Az iskolázottsági deficit kockázatai

elte | ppk

Eötvös Loránd Tudományegyetem
Pedagógiai és Pszichológiai Kar
Neveléstudományi Intézet

Támogató: EFOP 3.1.2. - A pedagógusok módszertani felkészítése
a végzettség nélküli iskolaelhagyás megelőzése érdekében

A lemorzsolódás okai: egyéni

Iskolai teljesítmény, képesség

Viselkedés

- Elköteleződés (bevonódás): tanulmányi, társas
- Deviancia, hiányzás

Közösséghez tartozás (diszkrimináció, szegregáció)

Háttér

- Múltbeli tapasztalatok (óvoda, iskolai sikerek, kudarcok)
- Egészségi állapot, fogyatékoság
- Iskola melletti munkavállalás
- Család (szerkezet, hozzáállás, erőforrások)

elte | ppk

Eötvös Loránd Tudományegyetem
Pedagógiai és Pszichológiai Kar
Neveléstudományi Intézet

Támogató: EFOP 3.1.2. - A pedagógusok módszertani felkészítése
a végzettség nélküli iskolaelhagyás megelőzése érdekében

A lemorzsolódás okai: intézményi, rendszer

Szerkezet és erőforrások

- fenntartó, hátránykompenzáció

Iskolai (pedagógiai) gyakorlatok

- Pl. tanulási folyamatba bevonódás, motiváció, kapcsolatok, évisméltési gyakorlat, elvárások

Közösségek, intézményes erőforrások

- Pl. gyermekvédelem, szülői kapcsolatok, társadalmi kapcsolatok

elte | ppk

Eötvös Loránd Tudományegyetem
Pedagógiai és Pszichológiai Kar
Neveléstudományi Intézet

Támogató: EFOP 3.1.2. - A pedagógusok módszertani felkészítése
a végzettség nélküli iskolaelhagyás megelőzése érdekében

Helyzetértékelő kutatás (2018-2021)

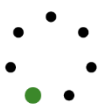
• Célja:

- Milyen tanulási környezet jellemzi a képzésbe bevont iskolákat, s a korai iskolaelhagyás szempontjából milyen rizikó és védőfaktorok azonosíthatók?

• Módjá:

- Iskolavezetői, pedagógus, tanulói kérdőív (témakörök: célok, iskolai légkör, kötődés, tanulási folyamat, eredményesség, nézetek, attitűdök, egyéni/családi jellemzők).
- Kérdőíves adatfelvétel minden év őszén (4 hullám) a projekt valamennyi iskolájában, minden pedagógussal, intézményvezetővel és a 7. osztályos tanulókkal.
- Esettanulmány 6 iskolában a projekt végén.
- Országos adatbázisokkal összekötése (KIR-STAT, OKM), elemzése.

A projekt szakmai vezetője: Szivák Judit. Mérés, értékelés vezetője: Fehérvári Anikó
Közreműködők: Lénárd Sándor, Magyar Éva, Paksi Borbála, Rapos Nóra, Szabó Lilla, Széll Krisztián, Tókos Katalin

elte | ppk

Eötvös Loránd Tudományegyetem
Pedagógiai és Pszichológiai Kar
Neveléstudományi Intézet

Támogató: EFOP 3.1.2. - A pedagógusok módszertani felkészítése
a végzettség nélküli iskolaelhagyás megelőzése érdekében

Adatfelvétel:	2018 ősze
Célpopuláció:	általános iskolai közoktatási intézményekben fő munkaviszonyban, pedagógus munkakörben alkalmazott pedagógusok, 7. évfolyamos általános iskolai tanulók
Területi lefedettség:	Nyugat-Magyarország, Budapest, Borod-Abaúj-Zemplén
Mintaválasztás módja:	ELTE, ME képzésekben résztvevő iskolák (a lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók aránya alapján relatív alsó harmadba tartozók, iskolamérettel korigálva)
Mintanagyság:	Bruttó minta: 83 feladatellátási hely, 2555 pedagógus, 3148 tanuló Nettó minta: 70 feladatellátási hely, 1255 (49%), 1967 (62%) Jelen elemzés a pedagógus és tanulói kapcsolt adatbázisa alapján készült, N=3089
Adatgyűjtési eljárás:	egyéni/csoportos önkitöltős módszer

elte | ppk

Eötvös Loránd Tudományegyetem
Pedagógiai és Pszichológiai Kar
Neveléstudományi Intézet

Támogató: EFOP 3.1.2. - A pedagógusok módszertani felkészítése
a végzettség nélküli iskolaelhagyás megelőzése érdekében

Közös kérdésblokkok

Iskolai célok: elvárás,
tanulóközpontóság,
kimenet központúság

Pedagógus
kompetenciák: 8+1
(digitális)

Iskolai légkör

Iskolai kötődés
(iskolához,
interperszonális,
tantárgyakhoz)

Szubjektív jóllét,
bizalom (önmaga,
jövő)

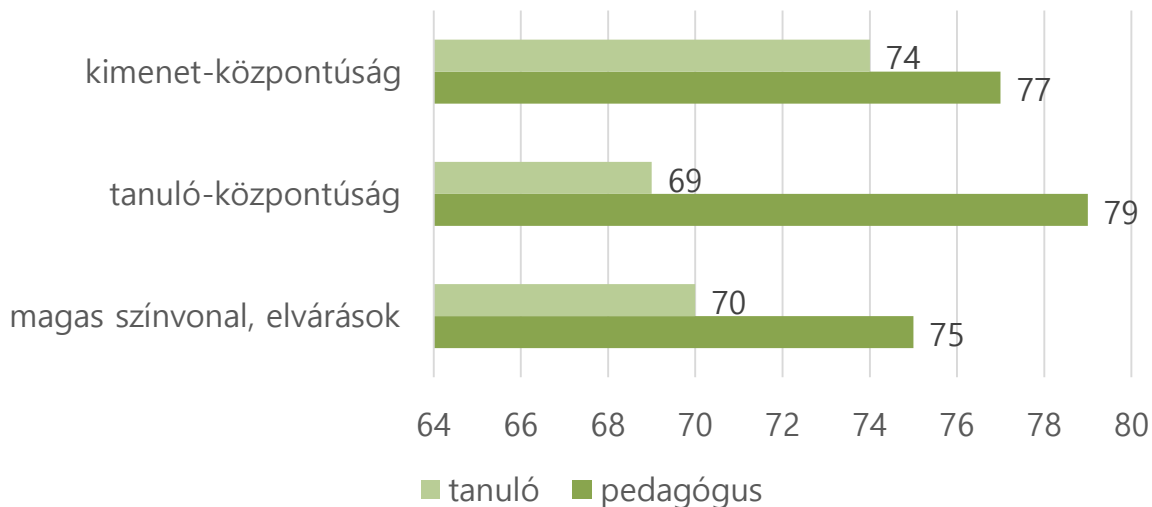
elte | ppk

Eötvös Loránd Tudományegyetem
Pedagógiai és Pszichológiai Kar
Neveléstudományi Intézet

Támogató: EFOP 3.1.2. - A pedagógusok módszertani felkészítése
a végzettség nélküli iskolaelhagyás megelőzése érdekében

Iskolai célok (100 fokú skála)

Az alábbiak mennyire jellemzőek az iskolájára...?

	magas színvonal	tanuló-központúság	kimenet-központúság	N
szórás				
pedagógus	16	16	16	1096
tanuló	20	22	23	1815
Sig.	0,000	0,000	0,000	

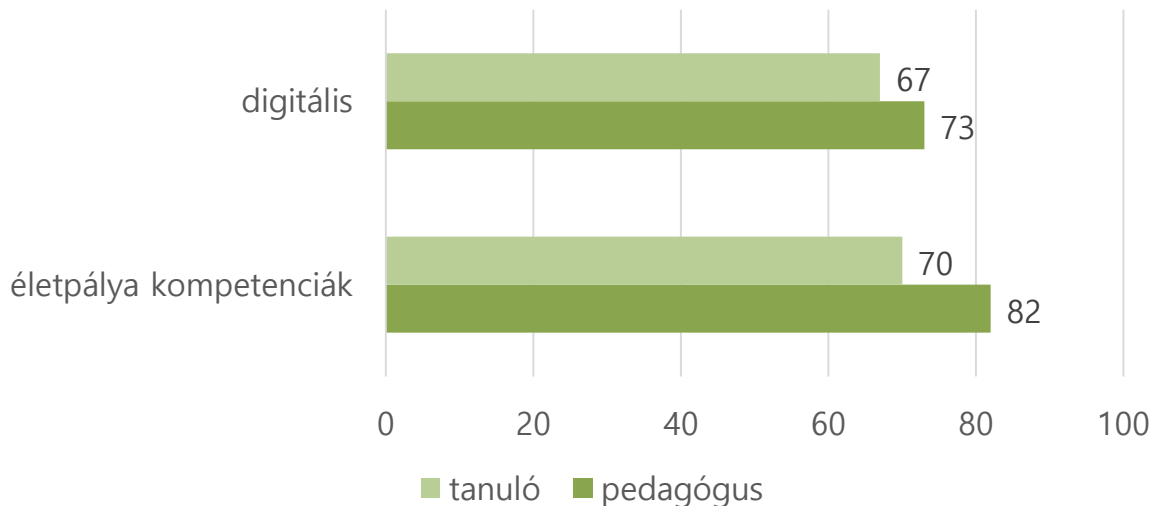

elte | ppk

Eötvös Loránd Tudományegyetem
Pedagógiai és Pszichológiai Kar
Neveléstudományi Intézet

Támogató: EFOP 3.1.2. - A pedagógusok módszertani felkészítése
a végzettség nélküli iskolaelhagyás megelőzése érdekében

Tanári kompetenciák megítélése (100 fokú skála)

szórás	életpálya kompetenciák	digitális	N
pedagógus	13	21	1112
tanuló	20	29	1860
Sig.	0,000	0,000	0,000

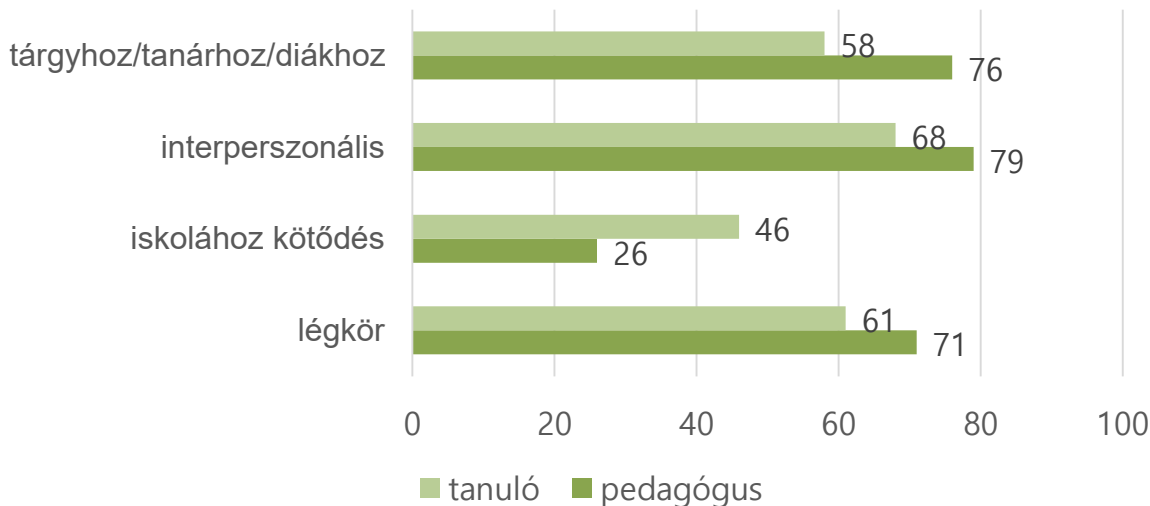

elte | ppk

Eötvös Loránd Tudományegyetem
Pedagógiai és Pszichológiai Kar
Neveléstudományi Intézet

Támogató: EFOP 3.1.2. - A pedagógusok módszertani felkészítése
a végzettség nélküli iskolaelhagyás megelőzése érdekében

Iskolai légkör, kötődés (100 fokú skála)

szórás	légkör	iskolához kötődés	interperszonális	tárgyhoz	N
pedagógus	17	23	17	20	1012
tanuló	17	21	20	23	1862
Sig.	0,000	0,000	0,000	0,000	

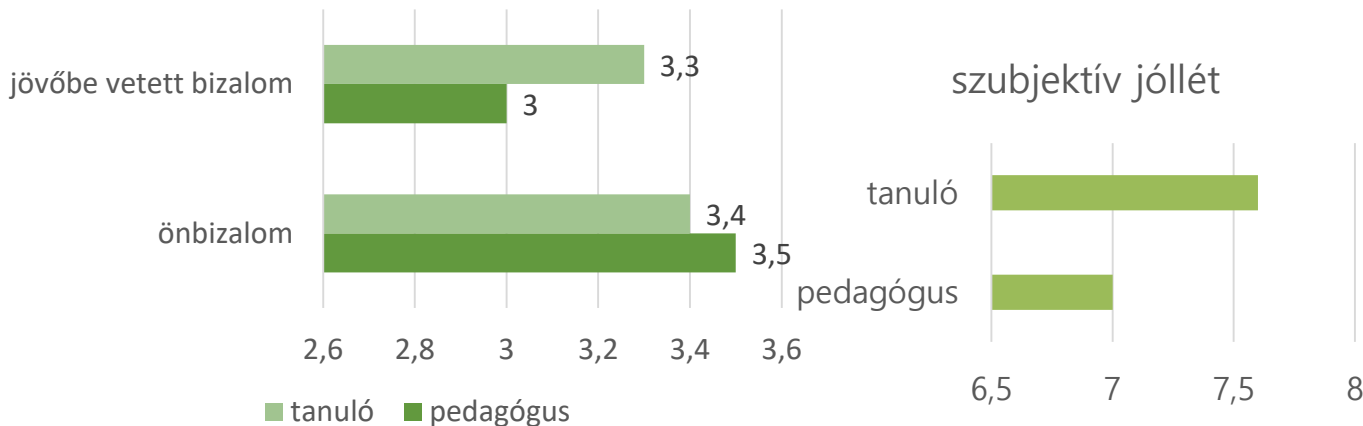

elte | ppk

Eötvös Loránd Tudományegyetem
Pedagógiai és Pszichológiai Kar
Neveléstudományi Intézet

Támogató: EFOP 3.1.2. - A pedagógusok módszertani felkészítése
a végzettség nélküli iskolaelhagyás megelőzése érdekében

Szubjektív jóllét, bizalom (10 és 4 fokú skála)

szórás	önbizalom	jövőbe vetett bizalom	szubjektív jóllét	N
pedagógus	0,5	0,7	1,6	1052
tanuló	0,8	0,8	2	1782
Sig.	0,024	0,000	0,000	

elte | ppk

Eötvös Loránd Tudományegyetem
Pedagógiai és Pszichológiai Kar
Neveléstudományi Intézet

Támogató: EFOP 3.1.2. - A pedagógusok módszertani felkészítése
a végzettség nélküli iskolaelhagyás megelőzése érdekében

Lemorzsolódás, teljesítmény és iskola jellemzők kapcsolata (Pearson Correlation)

Célok: színvonalas oktatás, magas elvárások
és

- OKM matematika ($,086/000$)
- OKM szövegértés ($,104^{**}/000$)
- Lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók aránya ($-,134^{**}/000$)

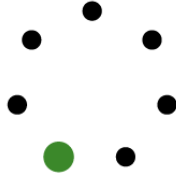
elte | ppk

Eötvös Loránd Tudományegyetem
Pedagógiai és Pszichológiai Kar
Neveléstudományi Intézet

Támogató: EFOP 3.1.2. - A pedagógusok módszertani felkészítése
a végzettség nélküli iskolaelhagyás megelőzése érdekében

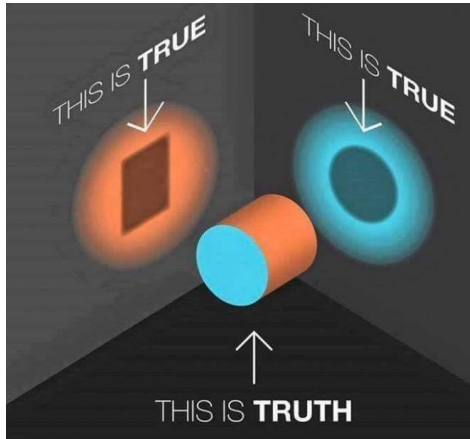
Konklúzió

- A pedagógusok összességében jobbra értékelik iskolájukat és önmaguk tudását is, mint a tanulók.
- Iskolai célok: legnagyobb a különbség a tanuló-központúság megítélésében.
- Légkör, kötődés: leginkább társaikhoz kötődnek (diák a diákhoz, tanár a tanárhoz), a tanárok iskolához kötődése extrém alacsony. A tantárgy és az ahhoz való tanár/diák érzelmi viszonyulás összekapcsolódik.
- A szervezeti jellemzők megítélése nem befolyásolja az eredményességet.

elte | ppk

Eötvös Loránd Tudományegyetem
Pedagógiai és Pszichológiai Kar
Neveléstudományi Intézet

Köszönjük a figyelmet!